

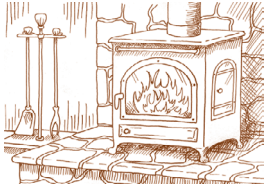
တၢ်အိၣ်ပူၤဖျးဒီး ခၢ်ဘိၣ်မိၣ်နိၣ်စး

ညိၣ်န့ၣ်တၢ်ကိးအီၤလၢပူၤမၤသံတၢ်လၢအကလုာ်ဘျၣ်ကလၢ, ကၢ်ခၢ်ဘိၣ်မိၣ်နိၣ်စး (Carbon Monoxide) န့ၣ် ပထံၣ်အီၤလၢ ပၤမံၣ်တသ့ဘၣ်, အနၢအနီၤတအိၣ်ဘၣ်, အလွဲၤတအိၣ်ဘၣ်, ကၢ်လၢ အလွဲၤတအိၣ်ကဲထီၣ်အသးဖဲ မ့ၣ်အူဆၢ (ဒ်အမ့ၢ်ရၣ်နီၣ်သိ, သ့ၣ်မ့ၢ်, သ့ၣ်, န့ဆၢၣ်က, ကၢ်ဖရိၣ်ဖ့, သိလ့ၣ်သိ, ဒီးမံးသ့ ကၢ်သဝံ) အူအိၣ်တလၢဂၤဂၤဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. လၢဟံၣ်ပူၤ, စးမၤ လၢတၢ်ဒီးတၢ်ဖိအိၣ်တၢ်အိၣ်ပိးလိလၢအူအိၣ်မ့ၣ်အူဆၢ န့ၣ်ဒုးကဲထီၣ် ကၢ်ခၢ်ဘိၣ်မိၣ်နိၣ်စး အလီၤသ့န့ၣ်လီၤ.

- » CO တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၤတဖၣ်တၢ်ကြးထီၣ်အီၤ ဖဲတၢ်လီၤအ ခၢ်သးလၢလီၤမံးဒီးတဖျၢ်စ့ၣ်အိၣ်အ ယၢဒီးလၢဟံၣ်ပူၤ ယီၤပူၤကိးကထၢဒီးဒီးတၢ်လီၤတၢ်ကျဲအကၤတဖၣ်လၢသဲစးတၢ် ဘျၢ. တၢ်သိၣ်တၢ်သိ မ့တမ့ၢ် တၢ်အတီၤပတီၢ်တဖၣ်ဟ့ၣ်အန့း န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဒီးသးဒီးအကၤတၢ်အကီၢ်န့ၣ်, ဒုးဘျးစဲ CO တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၤခဲလၢလၢဟံၣ်ပူၤတက့ၢ်. ဖဲအကလုာ်သိၣ်ထီၣ် တဖျၢ်န့ၣ်, အကလုာ်သိၣ်ထီၣ် ခဲလၢစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.
- » မၤပိၣ်ထွဲပနီၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအတၢ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ်လၢတၢ်ထီၣ်ထီၣ် အီၤဒီးဆီလီၤအီၤလၢတၢ်အကစီၤထီၣ်ထီၣ် တက့ၢ်.
- » ယုထၢ CO တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၤအိၣ်ဒီးပနီၣ်အမံၤပနီၣ်လၢ တၢ် သ့ၣ်ညါဟံၣ်ပနီၣ်အီၤဒီးဘၣ်တၢ်သမံးသမံး လံအီၤလၢတၢ်မၤက့ၢ်ဒီးဝံလံန့ၣ်တက့ၢ်.
- » ကိးလိတဲစိဆူန့ၣ်လီၤကစီၤတၢ်မၤသံမ့ၣ်အူဝဲကျဲၤအလိတဲစိနီၣ် ဂံၢ်လၢတမ့ၢ်ဂံၢ်အူနီၣ်ဂံၢ် ဒ်သိးနကသ့ၣ် ညါလၢ နကဘၣ်ကိး လိတဲစိနီၣ်ဂံၢ်မနုၤဖဲ CO တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၤသိၣ်ထီၣ်အခါန့ၣ် လီၤ.
- » မၤက့ၢ် CO တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၤအစ့ၤကတၢ်တလၢတဘျီ, ဆိတလဲ အီၤလၢအသိးပနီၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအတၢ်န့ၣ် ကျဲတဖၣ်အသိးတက့ၢ်.
- » မ့ၢ်န့ၣ်ဟ့ၣ်ပလီၤကိးအကလုာ်ပနီၣ်သိၣ်ထီၣ်န့ၣ်, သမံးသမံးက့ၢ် မ့ၢ်ဘဲဒ်ထီၣ်အဂံၢ်စါန့ၣ်တက့ၢ်. ဘဲဒ်ထီၣ်အဂံၢ် မ့ၢ်စါန့ၣ်ဆိတလဲက့ၢ်အီၤလၢအသိးတက့ၢ်. အတၢ်သိၣ်မ့ၢ်သိၣ်ဒဲန့ၣ်, ကိးလိတဲစိဆူတၢ်မၤသံမ့ၣ်အူဝဲကျဲၤ တက့ၢ်.
- » CO တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၤမ့ၢ်လိၣ်ထီၣ်န့ၣ်, ဟးထီၣ်က့ၢ်ဆူတၢ်ချၢလၢအဆိအချၢ မ့တမ့ၢ် ဆိးထီၣ်ပဲတြီ မ့တမ့ၢ် ပဲတြီ ဖိတက့ၢ်. ဂံၢ်လီၤတၢ်ပူၤအိၣ်လၢဟံၣ်ပူၤခဲလၢဂံၢ်လဲၣ်တက့ၢ်. ကိးတၢ် မၤစၢၤလၢကလံၤကဆိအိၣ်အလီၤဒီး အိၣ်ခိးဖဲန့ၣ်တၢ်လၢဂံၢ်အူအပူၤလဲၤတၢ်တဖၣ်တက့ၢ်.
- » နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးမၤကီၢ်ထီၣ်သိလ့ၣ်န့ၣ်, နီၣ်ထူးထီၣ်သိလ့ၣ်လၢတၢ်ဟံၣ်သိလ့ၣ်အလီၤတဘျီယီဖဲ နစးထီၣ်အစဲး ဝံအလီၤခဲန့ၣ်တက့ၢ်. တၢ်ဟံၣ်သိလ့ၣ်လီၤအတြီ မ့ၢ်အိးထီၣ်ဟံၣ်အသးသန့ၣ်က့ တဘၣ်နီၣ်သိလ့ၣ် မ့တမ့ၢ် ဖဲဒီးဖိစိအကၤအိၣ်ဒီးသိ မ့တမ့ၢ် မိထီၣ်လၢဟံၣ်ပူၤတဖၣ်တက့ၢ်, မၤလီၤတၢ်လၢ မ့ၢ်လုာ်ပိတဘၣ် တၢ် ကျးလီၤဘၢဒီးမ့ၢ်ခိၣ်ဖိတက့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- » ဖဲမ့ၢ်ခိၣ်ဖိကလံၤမ့ၢ်အူအကတီၢ်ဒီးပတုၢ်က့ၢ်အလီၤခဲန့ၣ်, သမံး သမံးက့ၢ်လီၤတၢ်လၢကလံၤကျဲၤဖဲ, ဖၣ်ကပူၤ, လၢဂံၢ်ဆိ, ဒီးတၢ် န့ၣ်မ့ၢ်အူအလီၤတဖၣ်သ့အတလီၤဘၢဒီးမ့ၢ်ခိၣ်ဖိတက့ၢ်တက့ၢ်.
- » တၢ်ကြးစူးကါစးဖိကဟံၣ်လၢတၢ်လီၤလၢကလံၤကလီၤအူညိၣ် အလီၤအိၣ်ယံးဒီးပဲတြီဖိတဖၣ်, ပဲတြီဒီးကလံၤ ကလီၤကျဲၤတဖၣ်အလီၤန့ၣ်တက့ၢ်.
- » ကၢ်သဝံ မ့တမ့ၢ် သ့ၣ်လုာ်တဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် CO ကၢ်သဝံ - အယီၤစူးကါထဲလၢတၢ်ချၢစါန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်မၤလၢ ဟံၣ်ပူၤ အပိးအလီ

ဖဲပိလိမၤလၢတၢ်လၢအိၣ်မ့ၣ်အူဆၢဒီးမ့ၣ်လုာ်ပျီတဖၣ်အလီၤ အိၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်သမံးကိးက့ၢ်အီၤကိးန့ၣ်ဒီး ခိဖျိပူၤစၢ် နီၤတချုးလၢတၢ်ဂီၢ်ခါဖဲတၢ်အိၣ်အကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်စူးကါ တၢ်ဆူးမ့ၣ်အူလီၤအခါန့ၣ်, အိးထီၣ်မ့ၣ်လုာ်ပျီဒ်သိးကမၤဘၣ် လီၤကလံၤကလီၤအတၢ်လဲၤသးအကီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. လုၤတက့ၢ် တဘၣ်စူးကါနဖျၢ်ကွၢ်လၢကမၤလၢနဟံၣ်အကီၢ်တဂ့ၢ်.

တၢ်ဂ့ၢ်နီၢ်နီၢ်တဖၣ်

- 🔔 တၢ်နၢဘၣ် CO ကၢ်တဆံးတက့ၢ်လၢအကတီၢ် ယံၣ်ထၢအကတီၢ်ပူၤ မ့တမ့ၢ် နၢဘၣ် CO ကၢ် အါအါဂီၢ်ဂီၢ်လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်မ့ၣ်ကိၣ်အကတီၢ် ပူၤန့ၣ်ကဲထီၣ်တၢ်စ့ၣ်တၢ်ပျီလၢပဂီၢ်သ့န့ၣ်လီၤ.
- 🔔 ဖဲ ၂၀၀၅ နီၣ်ပူၤန့ၣ်, ကီၢ်အဖဲရကၤတၢ်မၤသံ မ့ၣ်အူဝဲကျဲၤတဖၣ် ထီၣ်ဒုးတယၢ်ဖဲ CO ကၢ် လၢတမ့ၢ်မ့ၣ်အူအိၣ်တၢ်အတၢ်ကဲထီၣ်သးလၢအ အိၣ်ဒီးကၢ်ခၢ်ဘိၣ်မိၣ်နိၣ်စး(Carbon Monoxide) န့ၣ်အိၣ်ပဲ ၆၀,၁၀၀ ဘျီ မ့တမ့ၢ် တန့ၣ်ရံအတီၢ် ပူၤန့ၣ်တၢ်ကိးလိတဲစိအတၢ်ထီၣ်ယူအိၣ်ပဲန့ၣ်ဘျီ န့ၣ်လီၤ.